

Вивчення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до
занять фізичними вправами та спортом.

Салатенко І.О. Дубинська О.Я.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»
м.Суми

Анотація. Розглянуто моніторинг рухових вподобань студенток економічних спеціальностей. У експерименті приймали участь 929 студенток у віці 17-21 років. Встановлено, що одним із шляхів підвищення інтересу до занять фізичною культурою та спортом у даного контингенту є створення та впровадження у навчальний процес нових програм з використанням популярних видів спорту, у нашому випадку це ігрові види. Доведено необхідність пошуку оптимальних шляхів стимулювання фізичного самовиховання, формування соціально значущих мотивів цієї діяльності.

Аннотация. Рассмотрено мониторинг двигательных интересов студенток экономических специальностей. В эксперименте принимали участие 929 студенток в возрасте 17-21 года. Установлено, что одним из путей повышения интереса к занятиям физической культурой и спортом у данного контингента есть создание и внедрение в учебный процесс новых программ с использованием популярных видов спорта, в нашем случае это игровые виды. Доказана необходимость поиска оптимальных путей стимулирования физического самовоспитания, формирования социально значимых мотивов этой деятельности.

Annotation. It is considered monitoring of motive interests of students of economic specialities was conducted. In an experiment 929 students of took part in age 17-21 years. It is set that one of ways of increase of interest to engaged in a physical culture and sport this contingent has creation and introduction in the educational process of the new programs with the use of popular types of sport, in our

case it is playing kinds. The necessity of search of optimum ways of stimulation of physical self-education, forming of socially meaningful reasons of this activity is well-proven.

Ключові слова: мотивація, фізичне виховання, технології, студентки.

Постановка проблеми. Тенденція погіршення здоров'я студентів, яка спостерігається у нашій країні в останні роки, вимагає пошуку нових форм удосконалення системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Таке важливе питання неможливо вирішити без впровадження в процес фізичного виховання студентів новітніх форм та технологій проведення занять. [3].

Основними чинниками негативного впливу на стан здоров'я студентів є низька мотивація до занять фізичною культурою і спортом, відсутність спеціальних знань про засоби підтримання і контролю фізичної підготовленості, здорового способу життя.

Згідно даних літератури (Т.Ю. Круцевич, 1999; В.В. Романенко, 2005; О.С. Куц, 2001) однієї з основних причин, які впливають на стан здоров'я молоді є спосіб життя, в якому велику роль відіграє дефіцит рухової активності. Мета фізичного виховання як учбової дисципліни у вузі не лише вирішувати освітні, оздоровчі та виховні завдання, але й формувати ціннісне відношення до власного здоров'я, здорового способу життя та інтересу до рухової активності у всіх різноманітних формах і видах її прояву.

Фізичне виховання покликане формувати в студентства дбайливе ставлення до власного здоров'я та фізичної підготовленості, комплексно розвивати фізичні й психічні якості, сприяти творчому використанню засобів фізичні й психічні якості, сприяти творчому використанню засобів фізичної культури в організації повсякденної діяльності. Найсуттєвішим недоліком сучасної системи фізичного виховання студентів є те, що вона не стимулює вихованців до занять фізичними вправами, не сприяє формуванню в них прагнення до самостійного надбання знань та вмінь у сфері фізичної культури,

не виховує активних суб'єктів діяльності. Фактично фізичне виховання студентів здебільшого не є виховним процесом [1].

Ряд авторів (А.І. Драчук, 2001; С.М. Канішевський, 2008; М.Д. Зубалій, 2008) відмічають, що діюча в теперішній час організація фізичного виховання в вузах недостатньо ефективна для підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я, мотивації, професійно важливих психофізіологічних якостей і інтересів значної кількості студентів до занять фізичними вправами і спортом. Крім того фізичне виховання не виконує в повній мірі й оздоровчу функцію. Дослідження (Л.П. Пилипея, 2011; А. Сипцова, 2006) показують, що від курсу до курсу рівень здоров'я і фізичної підготовки студентів у навчальних закладах, де процес фізичної підготовки знаходиться не на належному рівні, погіршується.

Особливе значення в останні роки приділяється професійно-прикладній фізичній підготовці (ППФП), яка, будучи самостійним розділом курсу фізичного виховання студентів, є тією сполучною ланкою, яка з'єднує фізичну, психологічну, психофізіологічну підготовку студентів у стінах вузу з їх майбутньою професійною діяльністю (А.Г. Єгоров, 1994; Т.Ю. Круцевич, О.І. Подлесний, 2008; Н.І. Турчина).

Непопулярність фізичних вправ у вузі пояснюється відсутністю у студентів навиків, досвіду рухової активності, нерівноцінними значеннями фізичного виховання у порівнянні з іншими професійними предметами, відсутністю можливості для вибору бажаних видів рухової активності (модних видів спорту), незадовільною діагностикою психофізичного стану першокурсників, застосуванням традиційних методів ведення занять, в яких відсутнє дидактичне обґрунтування.

З метою створення умов для подальшого розвитку фізичної культури і спорту, підвищення рівня здоров'я фізичного та духовного розвитку населення, враховуючи пропозиції, висловлені на засіданні Національної ради з питань фізичної культури і спорту, видано Указ Президента України «Про пріоритети розвитку фізичної культури і спорту в Україні» від 21.07.2001 р., згідно з яким

була передбачена розробка й удосконалення системи фізичного виховання у навчальних закладах з орієнтацією на навчання олімпійським видам спорту, запровадження інноваційних форм навчання з різних видів спорту.

Створені за принципом спортивної спеціалізації навчальні групи, як засвідчує досвід та аналіз останніх досліджень, (А. В. Котова, 2008; С. О. Сичов, 2002; Г. В. Безферхня, 2010; мають вищі показники фізичної та функціональної підготовленості порівняно зі студентами, які займалися за програмою загальної фізичної підготовки. Найчастіше в цих групах застосовувалися елементи спортивних ігор, різновиди гімнастики, інших видів спорту. Перевагою такої форми організації занять є високий емоційний фон і можливість врахування інтересів студентів [2]. Тенденція погіршення здоров'я студентів, яка спостерігається у нашій країні в останні роки, вимагає пошуку нових форм удосконалення системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Таке важливе питання неможливо вирішити без впровадження в процес фізичного виховання студентів новітніх форм та технологій проведення занять [3,4].

На даний час фахівцями в галузі фізичного виховання і спорту розроблена велика кількість різноманітних технологій. Зокрема, В.А. Биковим розроблена і експериментально обґрунтована педагогічна технологія прискореного навчання техніки спортивного плавання студенток, а Е.В. Вороб'йовою – технологія фізкультурно-спортивної діяльності з плавання; Є.С. Губарева пропонує технологію занять оздоровчою гімнастикою, І.В. Работін – педагогічну технологію підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до інноваційної діяльності, В.А. Солодянников – технологічну систему навчання гімнастичних вправ, В.А. Усков сформував педагогічну технологію програмованої тактико-технічної підготовки спортсменів в ігрових видах спорту, В.І. Харітонов, В.В. Кім, А.В. Ненашева, С.А. Личачина розробили валеологооздоровчі технології. В.Н. Селуянов пропонує розвивати новий науково-методичний напрямок – спортологію, який тлумачить як науку про розробку інноваційних технологій фізичного виховання і спорту.

Тому, незважаючи на чисельні дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів (Л.І. Лубишева, 1999; М.В. Базилевич, 2009; Н.І. Турчина, 2009; О.М. Леготкин, 2004; Л.П. Пилипей, 2009), актуальною є проблема пошуку ефективних шляхів покращення стану здоров'я студентів економічних спеціальностей, рівня їх фізичної підготовленості та професійно важливих психофізіологічних якостей за рахунок впровадження спортивно-орієнтованих технологій фізичного виховання, які б сприяли розвитку позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом, формували основи самостійної фізкультурно-спортивної діяльності як у системі освіти так і у вільний від навчання час [5].

Зв'язок теми з науковими програмами, планами, темами. Дослідження за темою дисертаційної роботи “Підвищення рівня фізичного розвитку і фізичної підготовленості різних груп населення засобами фізичної культури” виконуються згідно з планом науково-комплексної роботи кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка, яка затверджена Інститутом науково-технічної і економічної інформації України, м. Київ, номер державної реєстрації 0111 U 005736.

Метою роботи є визначення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до занять фізичними вправами та спортом.

Результати досліджень. З метою вивчення мотивів та інтересів до занять фізичною культурою нами була розроблена анкета, яка складалася з наступних розділів: відомості про респондентів; деякі питання, що відносяться до предмету "фізичне виховання"; питання, що дозволяють визначити мотиваційно-ціннісну спрямованість у сфері фізичної культури і спорту. У експерименті приймали участь 929 студенток економічних спеціальностей віком 17-21 років протягом березня-квітня 2011 року.

В ході дослідження нами встановлено, що більшість студенток регулярно відвідують заняття з фізичного виховання, на що вказують 69,1 % респондентів,

24,2 % – заняття відвідують інколи, 6,6 % опитаних взагалі не відвідують заняття з фізичного виховання.

Досліджуючи мотиви відвідування занять з фізичного виховання нами констатовано, що бажання дівчат підвищити свою фізичну підготовку (розвинути силу, витривалість, спритність, гнучкість, швидкість) домінує над іншими мотивами відвідування занять з фізичного виховання і складає 30,1%, бажання поліпшити своє здоров'я 28,9 %, прагнення отримати добрі оцінки 18,1 %, прагнення уникнути неприємностей у зв'язку з пропусками занять 9,9 %, звичка до сумлінного виконання будь-яких обов'язків взагалі 6,2 %, бажання навчитися техніці фізичних вправ 4,3 % (табл. 1.)

Таблиця 1. Мотиви відвідування занять з фізичного виховання студенток економічних спеціальностей (n = 929)

Мотиви	%	Рейтинг
Бажання підвищити свою фізичну підготовку (розвинути силу, витривалість, спритність, гнучкість, швидкість)	30,1	1
Бажання поліпшити своє здоров'я;	28,9	2
Прагнення отримати добрі оцінки	18,1	3
Прагнення уникнути неприємностей у зв'язку з пропусками занять	9,9	4
Звичка до сумлінного виконання будь-яких обов'язків взагалі	6,2	5
Бажання навчитися техніки фізичних вправ	4,3	6
Інші мотиви	2,5	7

Результати анкетування при вивченні відношення до занять з фізичного виховання показали, що 40,2 % опитаних відвідують заняття без особливого бажання, 39,5 % студенток – позитивно ставляться до предмету «фізичне виховання», в той же час 20,3 % зазначили, що їм заняття з фізичного виховання взагалі не подобаються (рис. 1).

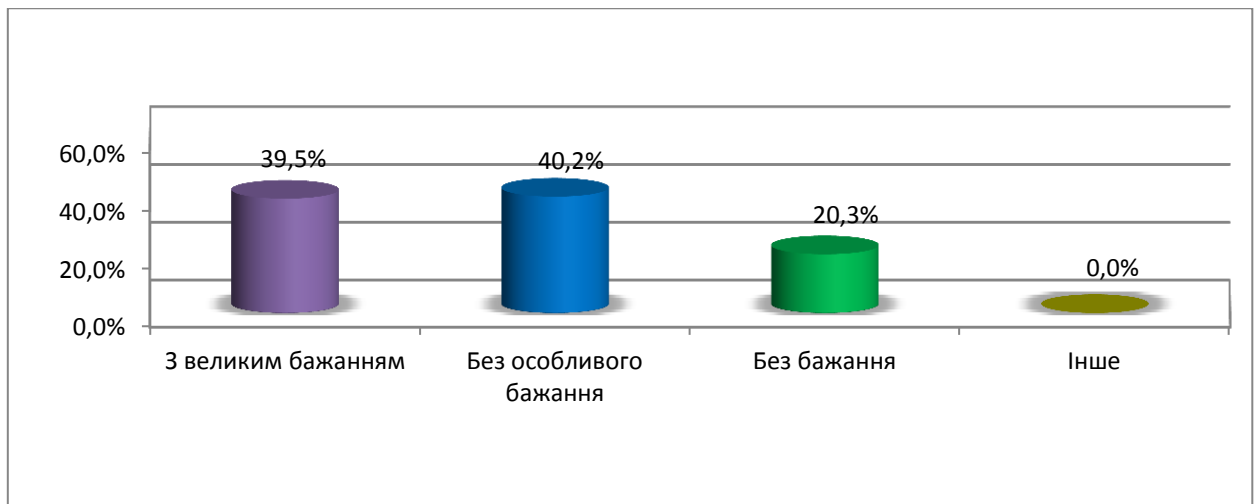

Рис. 1. Відношення студенток економічних спеціальностей до відвідування занять з фізичного виховання (n=929).

В ході дослідження нами було з'ясовано, що саме подобається студенткам на заняттях з фізичного виховання. Встановлено, що основними факторами, які визначають інтерес до занять з фізичного виховання у ВУЗі є: емоційність занять, наявність цікавих вправ – 33,9%, заняття поліпшують фізичну підготовленість – 23,4 %, різноманітність учбового матеріалу – 21,3%, чітка, гарна організація заняття – 11,3%, насичене навантаження – 7,1% (рис. 2).

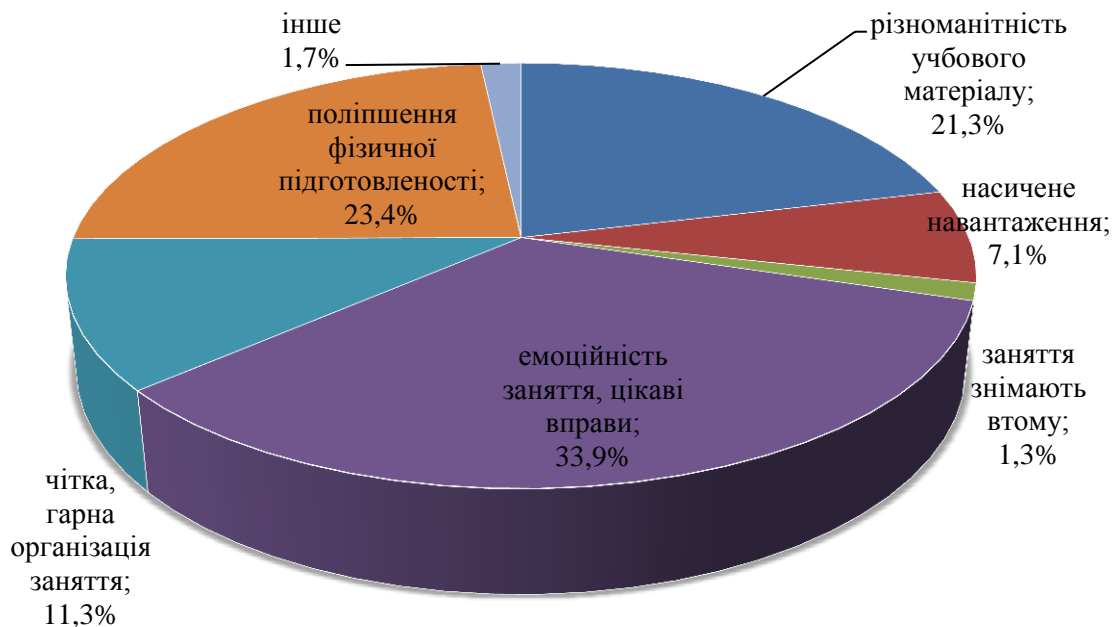

Рис. 2. Структура факторів, які визначають інтереси студенток економічних спеціальностей до занять з фізичного виховання у ВУЗі (n = 929).

Визначаючи потребу у заняттях фізичною культурою та спортом, ми, поставили питання: «*Чи займаєтеся Ви спортом у вільний від навчання час?*». З'ясували, що 58,2 % – взагалі не займаються спортом, 14,2 % респондентів тільки іноді займаються спортом, 27,6% студенток вказують, що регулярно займаються спортом у вільний від навчання час.

За результатами анкетування ми дізналися, де саме дівчата займаються спортом і отримали такі дані: 47,5 % – дівчат займаються спортом на факультативних заняттях по досліджуваним ВНЗ, 18,9 % респондентів – на базі спортивних клубів за місцем проживання, 29,7 % опитаних зазначили, що займаються спортом в інших містах, і тільки 3,9 % – відвідують секції при ДЮСШ.

Порівняльний аналіз спортивних інтересів студенток економічних спеціальностей свідчить, що можна виділити види спорту, які користуються найбільшою популярністю. Результати анкетування показали, що студентки хотіли б організовано займатися спортивними іграми, в них зацікавлена переважна більшість респондентів, що складає – 29,9 % опитаних в Українській академії банківської справи та 30,6 % в Сумському Державному університеті. Серед популярних видів рухової активності серед студентів також є різні види фітнесу, на що вказує 27,4 % опитаних в УАБС та 26,8 % в СумДУ. Проте, розбіжність у відсотках можемо спостерігати стосовно тих дівчат які хотіли б займатися легкою атлетикою – 11,8 % опитаних в УАБС та 7,5 % студенток СумДУ – це пояснюється більш кращим матеріально-технічним забезпеченням для занять легкою атлетикою в УАБС, яка має сучасний легкоатлетичний манеж. 9,9 % дівчат СумДУ хотіли б займатися плаванням, щодо УАБС, то – 9,7 % бажаючих займатися цим видом спорту. Спортивну та фітнес аеробіку обирають 7,3 % студенток УАБС та 8,7 % Сумського Державного університету. Настільному тенісу віддали перевагу 5,4% опитаних з СумДУ та 4,9 % з УАБС. Одноборствами бажають займатися 4,8 % студенток економічних спеціальностей Української академії банківської справи та 4,2 % дівчат тієї ж спеціальності Сумського Державного університету. Зацікавлених біатлоном та

лижними гонками можемо спостерігати в УАБС становить 2,3 %, в СумДУ – 3,3 % опитаних. 3,6 % респондентів СумДУ та відповідно 1,9 % обрали інші види рухової активності до яких увійшли більше ніж 12 різних видів спорту, що є незначними для результату опитування варіантів відповідей.

Дослідження інтересів до занять різними видами рухової активності показали, що ігрові види спорту та різновиди фітнесу займають найбільший інтерес студенток економічних спеціальностей. Отже розробляючи технологію фізичного виховання студентів необхідно враховувати той факт, що технологія повинна ґрунтуватися на перевагах популярних у студентської молоді видів спорту.

В процесі дослідження ми з'ясували з якою метою студентки хотіли б займатися спортом. Результати виявили що на перше місце студентки виводять покращення стану свого здоров'я, на що вказують 48,5 %, на друге місце ставлять вдосконалення форм тіла що становить 34,6 %, лише 7,1 % – прагнуть досягнути високого спортивного результату, 6,6 % – хотіли б відвідувати заняття заради спілкування з друзями, на інше вказують 3,2 % студенток.

Висновки

1. Діюча в теперішній час організація фізичного виховання в вузах недостатньо ефективна для підвищення рівня фізичної підготовленості, здоров'я, мотивації, професійно важливих психофізіологічних якостей і інтересів значної кількості студентів до занять фізичними вправами і спортом.
2. Дослідження виявило необхідність пошуку оптимальних шляхів стимулювання фізичного самовиховання, формування соціально значущих мотивів цієї діяльності.
3. Порівняльний аналіз спортивних інтересів студенток економічних спеціальностей показав, що ігрові види спорту та різновиди фітнесу викликають найбільший інтерес студенток економічних спеціальностей.

СПИСИК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Завидівська Н. Н. Шляхи оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів вищих навчальних закладів / Н.Н. Завидівська, І. Ополонець // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць. – 2010. – № 2. – С. 50 – 54.
2. Салук І. Вплив засобів різної спортивної спрямованості на фізичну підготовленість студентів / І. Салук // Молода спортивна наука України: Збірник наукових праць у галузі фізичної культури та спорту. – Л., 2006. – № 10. – Т.3. – С. 187 – 191.
3. Козібрацький С. П. Програмно-нормативні основи фізичного виховання студентів (історико-педагогічний аналіз): Дис. канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 / Луцький держ. тех. ун-т. – Луцьк, 2002. – 190 с.
4. Максимів Г. Технологія навчання прийомів гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи / Г. Максимів // Молода спортивна наука України. – Л., 2006. – № 10. – Т.1. – С. 150 – 155.
5. Лубышева Л. Н. Теоретико-методологические и организаторские основы формирования физической культуры студентов: Автореф. дис. д-ра пед. наук. – М.: ГЦОЛИФК, 2002. – 40 с.

АВТОРСЬКА ДОВІДКА

Назва статті

Вивчення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до занять фізичними вправами та спортом.

Прізвище, ім'я, по батькові автора (-ів) (вказати повністю)

Салатенко Іван Олександрович, Дубинська Оксана Яківна

Місце праці, навчання Українська академія банківської справи Національного банку України

Посада; рік і форма навчання в аспірантурі (для аспірантів); рік прикріплення (для здобувачів наукового ступеня); курс (для студентів)

Асистент кафедри фізичного виховання Українська академія банківської справи Національного банку України; перший рік навчання в аспірантурі Сумського Державного педагогічного університету (без відриву від виробництва)

Прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання, посада наукового керівника (для аспірантів, здобувачів, студентів)

Дубинська Оксана, доцент, канд. наук з фіз. вих.

Повна поштова адреса, індекс

м. Суми, вул. Лебединська буд. 10 кв. 14, 40021

ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України"

вул. Петропавлівська, 57

40030 Суми, Україна

UKRAINIAN ACADEMY OF BANKING NBU

Телефон (вказати код країни, код міста) +38-050-307-22-75

E-mail kfuabs@gmail.com

Салатенко, І.О. Вивчення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до занять фізичними вправами та спортом / І.О. Салатенко, О.Я. Дубинська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. - 2012.- № 2. - С. 104-108.

